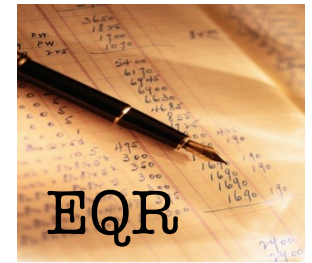

HJÄLPER ELLER STJÄLPER IFRS ANALYTIKERNS ARBETE?

Peter Malmqvist, oberoende analytiker

PETER MALMQVIST

ÖVERVAKARE AV BÖRSBOLAGS REDOVISNING

TENDENSER I BÖRSBOLAGENS DELÅRSRAPPORTER 1997-2000

NASDAQ STOCKHOLM - ÖVERVAKNING 2005-2019

RÅDET FÖR FINANSIELL RAPPORTERING 2001-2004

NÄMNDEN FÖR REDOVISNINGSTILLSYN 2020-

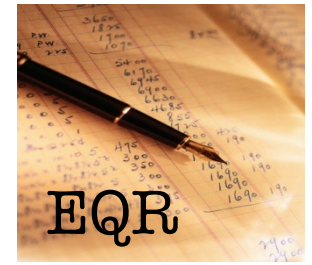
AKTIEANALYTIKER

STOCKHOLM FONDKOMMISSION, ARAGON FONDKOMMISSION,
NORDNET, REMIUM, AKTIESPARARNA

EKONOMIJOURNALIST

SVD NÄRINGS LIV, SVT AKTUELLT, PRIVATA AFFÄRER,
AKTIESPARAREN

HJÄLPER ELLER STJÄLPER IFRS ANALYTIKERNS ARBETE?

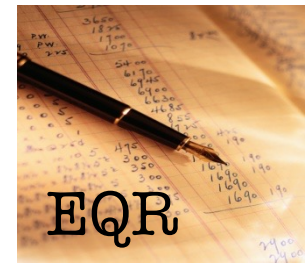

VIKTIGA STANDARDS

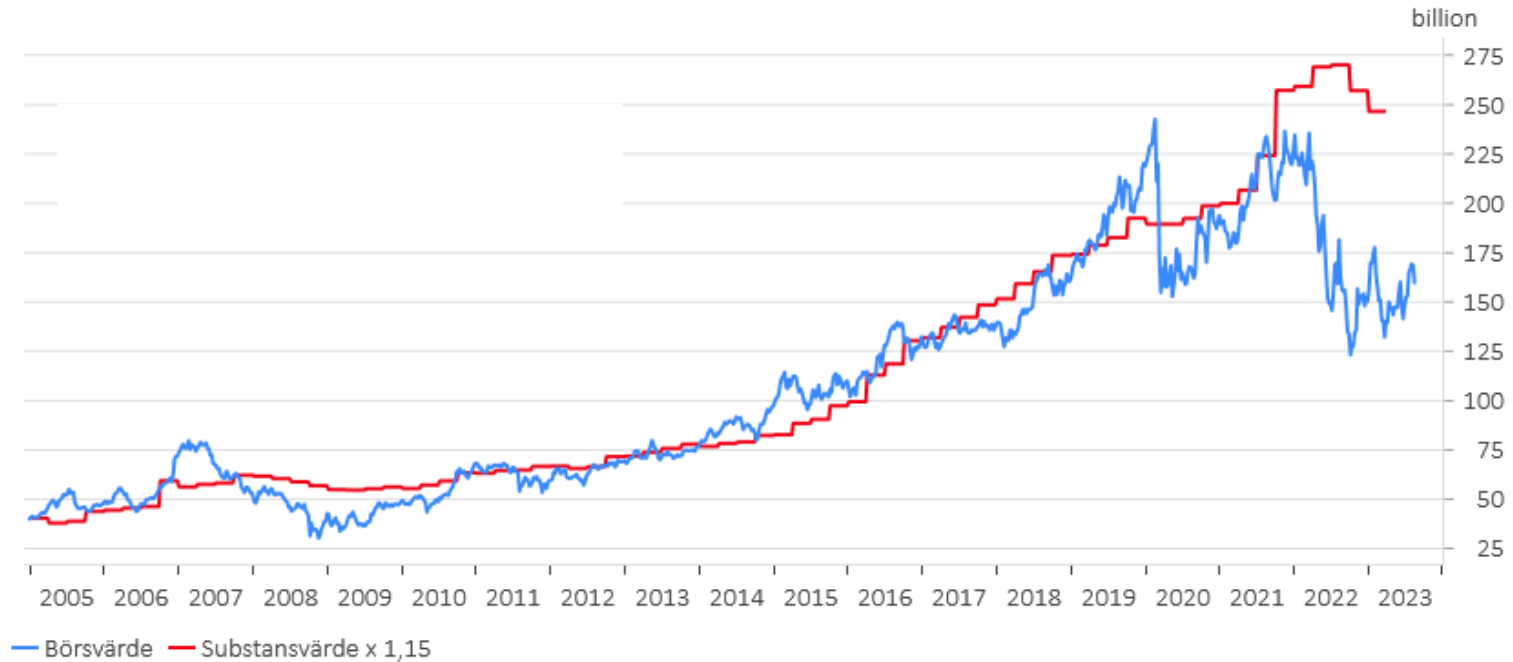
- *IAS 40 – förvaltningsfastigheter*
- *ESMA – alternativa resultat/nyckeltal*
- *IAS 1 – definition av rörelseresultat*
- *IFRS 5 – avvecklade verksamheter*
- *IFRS 3 – goodwill, övriga immateriella tillgångar*
- *IAS 36 – nedskrivningar*
- *IAS 37 – tilläggsköpeskillingar*
- *IFRS 16 – kassaflödeseffekt vid långsiktiga hyror*
- *IAS 28 - intressebolag*

IAS 40 – förvaltningsfastigheter

Frikoppling redovisning och värdering

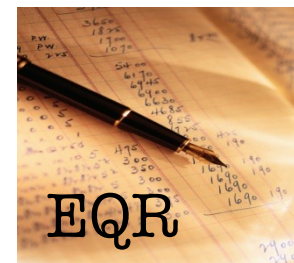
Fastigheter: Marknadsvärde i % av eget kapital (6 stora börsbolag)

MACROBOND

IAS 40 – förvaltningsfastigheter

Överavkastning på fastighetsaktier

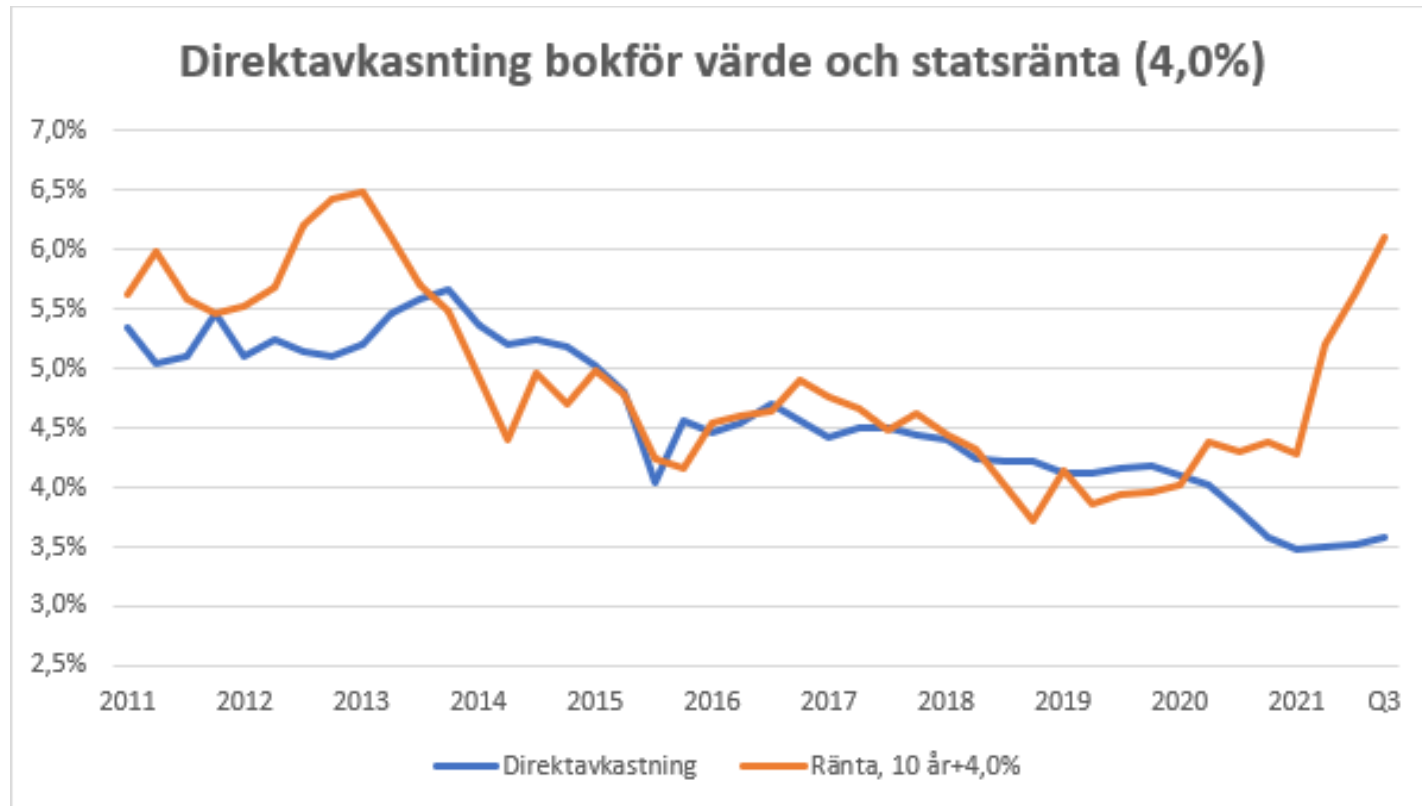
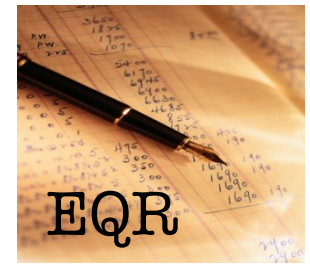
Carnegie fastigheter mot AFGX

MACROBOND

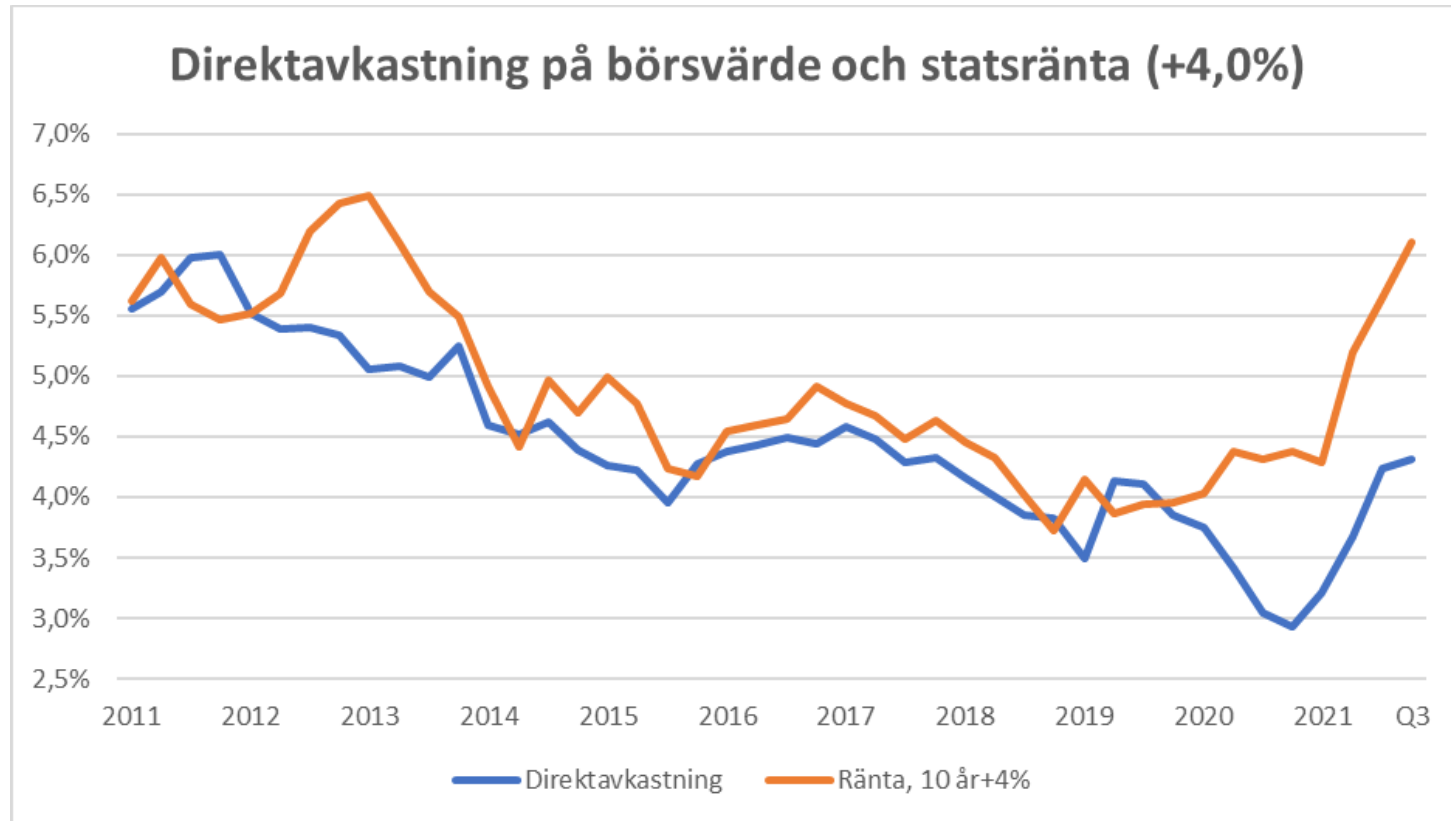
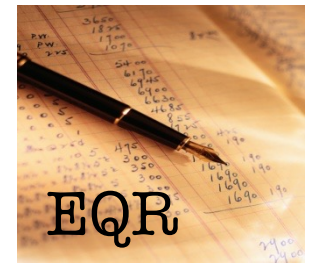
IAS 40 – förvaltningsfastigheter

Direktavkastning och riskfri ränta

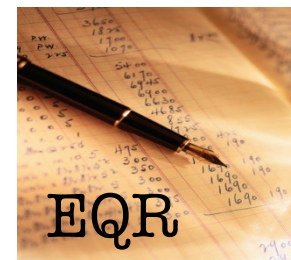
IAS 40 – förvaltningsfastigheter

Direktavkastning och riskfri ränta

IAS 40 – förvaltningsfastigheter

2% ökning av avkastningskravet...

Värdering vid 6 procents avkastningskrav

	År	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Kassaflöde		100	102	104	106	108	110	113	115	117	120
Tillväxt		2%	2%	2%	2%	2%	2%	2%	2%	2%	2%
Avkastningskrav	6%	6%	6%	6%	6%	6%	6%	6%	6%	6%	6%
Direktavkastningskrav (hänvisning till faktiska transaktioner)											4%
Nuvärde kassaflöde	732										
Evighetsvärdet	1768										2988
Värde	2500										

2500

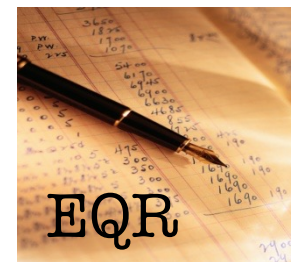
Värdering vid 8 procents avkastningskrav

	År	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Kassaflöde		100	102	104	106	108	110	113	115	117	120
Tillväxt		2%	2%	2%	2%	2%	2%	2%	2%	2%	2%
Avkastningskrav	8%	8%	8%	8%	8%	8%	8%	8%	8%	8%	8%
Direktavkastningskrav (hänvisning till faktiska transaktioner)											6%
Nuvärde kassaflöde	670										
Evighetsvärdet	996										1992
Värde	1667										

1667

Värdet 67 procent av första värderingen

IAS 40 – förvaltningsfastigheter ...och 6% ökning av hyror i tre år

Värdering vid stigande hyror i tre år

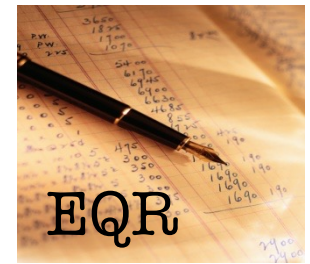
	År	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Kassaflöde		100	106	112	119	121	124	126	129	131	134
Tillväxt		2%	6%	6%	6%	2%	2%	2%	2%	2%	2%
Avkastningskrav	8%	8%	8%	8%	8%	8%	8%	8%	8%	8%	8%
Direktavkastningskrav (hänvisning till faktiska transaktioner)											6%
Nuvärde kassaflöde	730										
Evighetsvärdet	1118										2235
Värde	1848										

1848

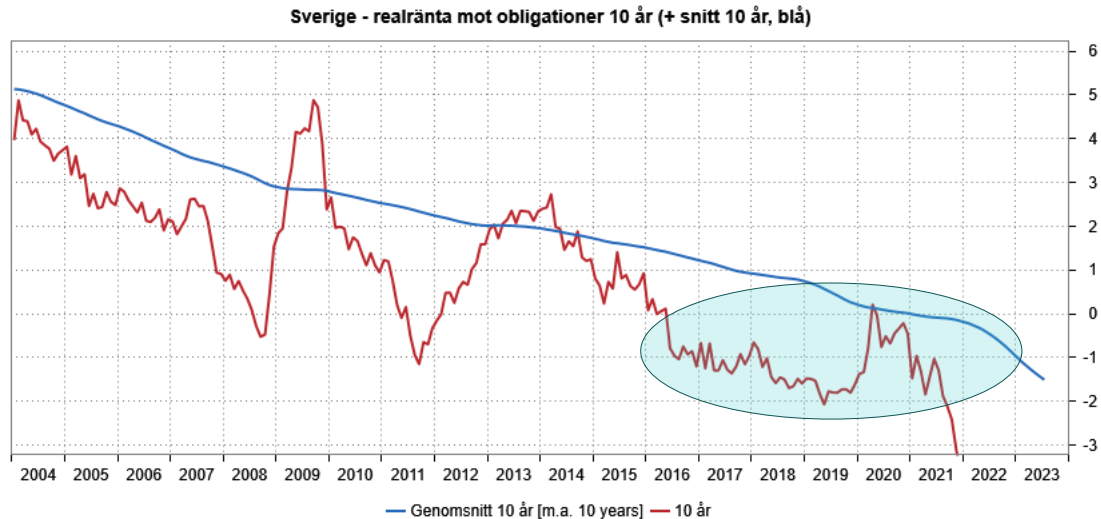
Värdet 74 procent av första värderingen

IAS 40 – förvaltningsfastigheter

Negativ realränta från 2016

Perioden 2016 och fram till idag är realräntan negativ

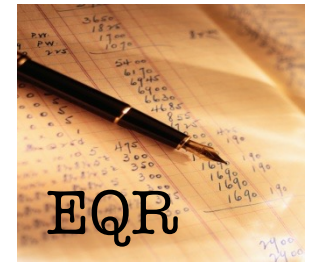

MACROBOND

Är negativ realränta under nästan tio år "normalt"..?

IAS 40 – förvaltningsfastigheter

Dag 1-vinster

Alternativ 1 – köp fastighet

Köp en fastighet för 1000 mkr

Skattemässiga avskrivningar är 4 procent per år

Resultatet kan reduceras med 40 mkr per år i 25 år

Skatt 20 procent

Skatten på resultatet reduceras med 8 mkr per år i 25 år

Alternativ 2 – köp fastighetsaktier

Köp aktier i ett fastighetsbolag för 1000

Skattemässigt restvärde på fastigheten är noll

Skatt på löpande resultatet är 20 procent

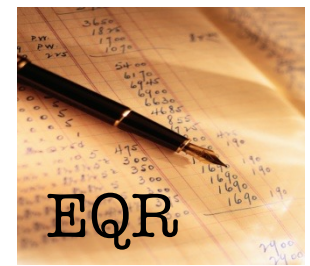
Köparen får betala 8 mkr mer i skatt under 25 år än i alternativ 1

Nuvärdet av skillnaden i skatt under 25 år är 112 mkr

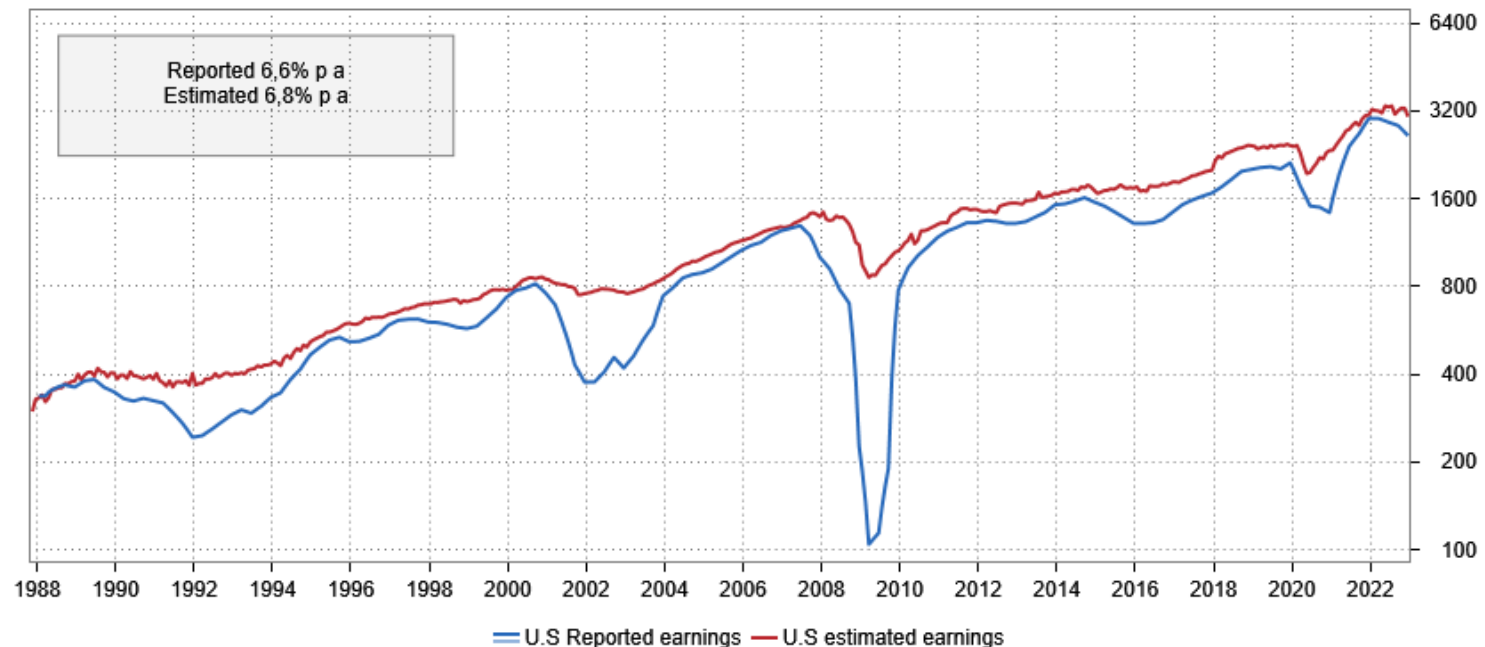
Köparen är bara beredd att betala $1000 - 112 = 888$ mkr

ESMA – alternativa resultat/nyckeltal

Prognos och faktiskt utfall (S&P index)

S&P - Earnings index (estimated, historical) 1988-2022

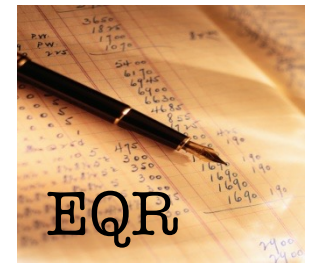

MACROBOND

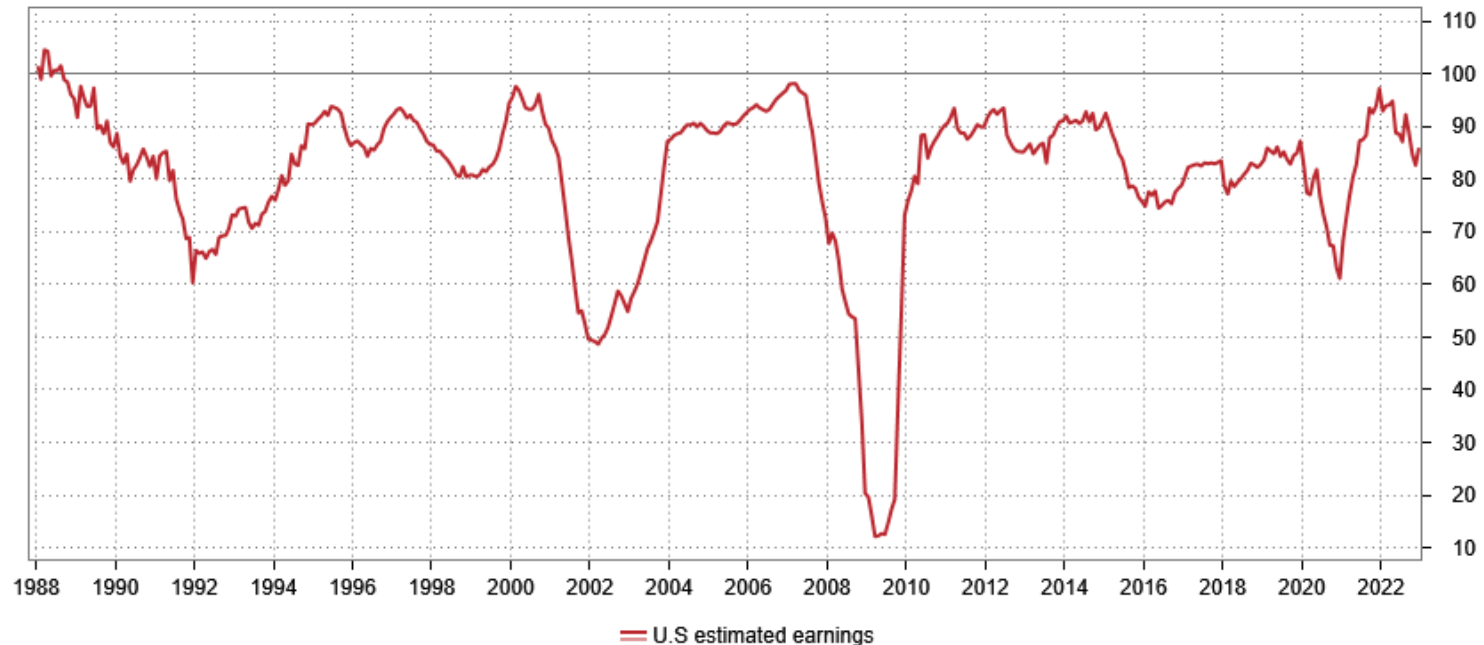
Faktiskt utfall ligger ständigt under prognoserna

ESMA – alternativa resultat/nyckeltal

Prognos i % av faktiskt utfall

S&P - Earnings index (Historical in % of estimated) 1988-2022

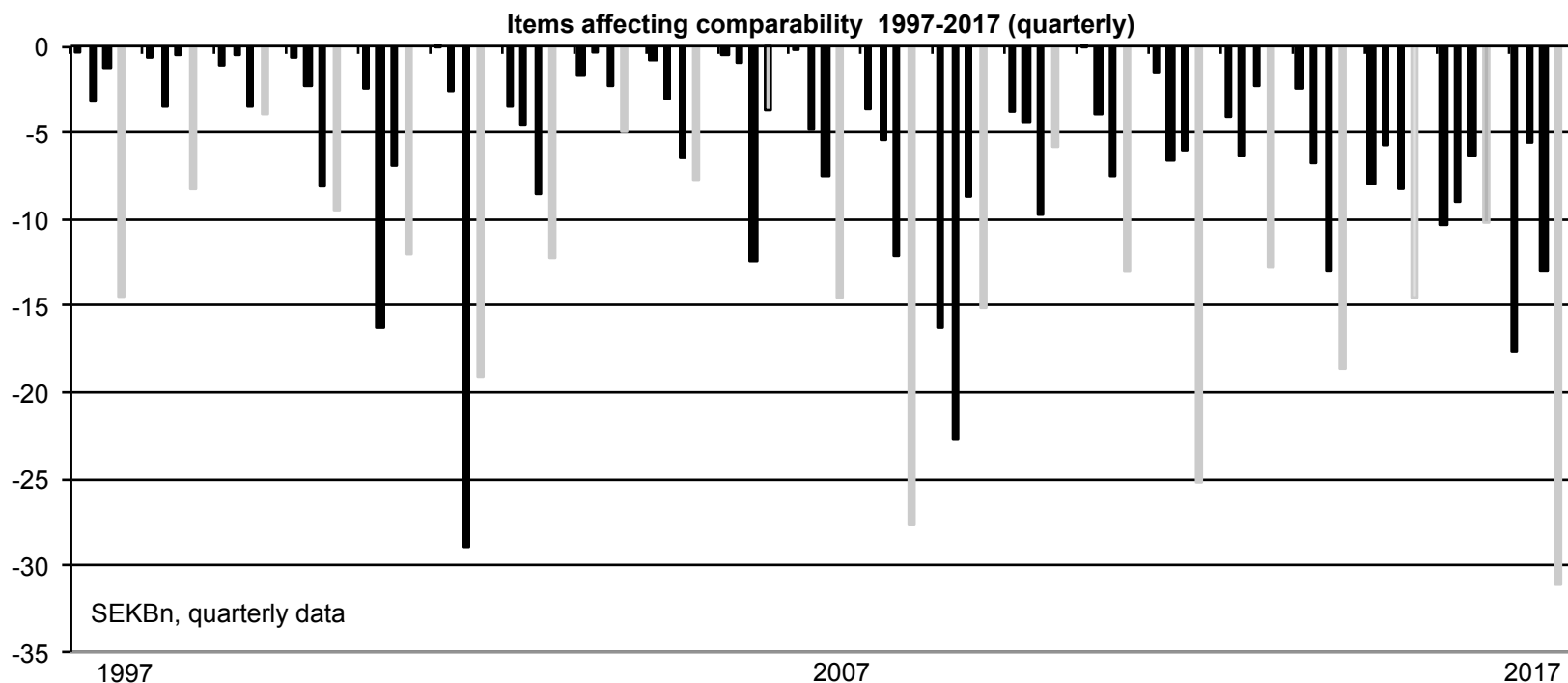
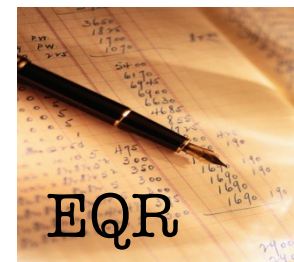

MACROBOND

Faktiskt utfall ligger genomsnittligt 20% under prognoserna

ESMA – alternativa resultat/nyckeltal

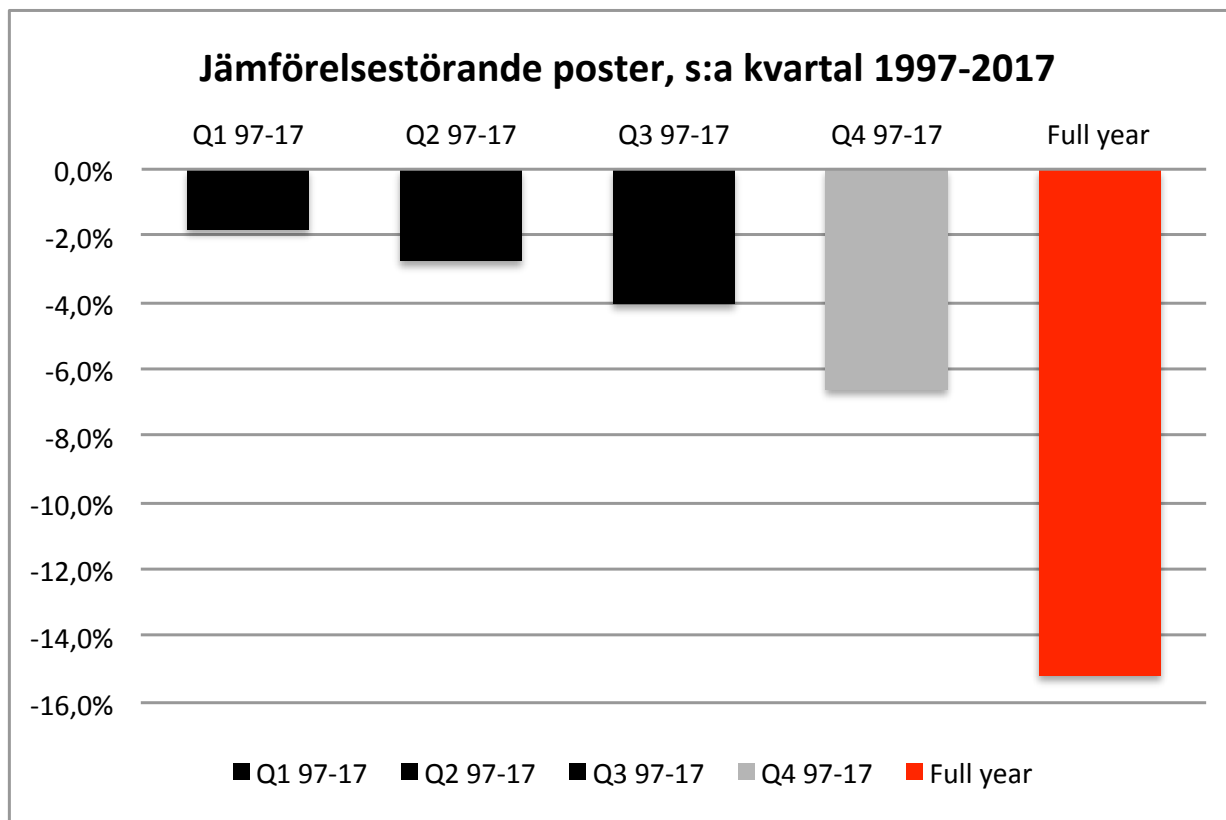
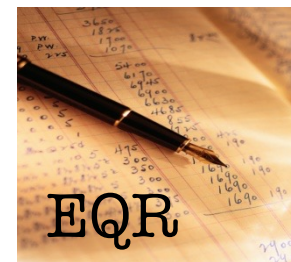
Jämförelsestörande poster

Jämförelsestörande poster ökar när konjunkturen försämras.

ESMA – alternativa resultat/nyckeltal

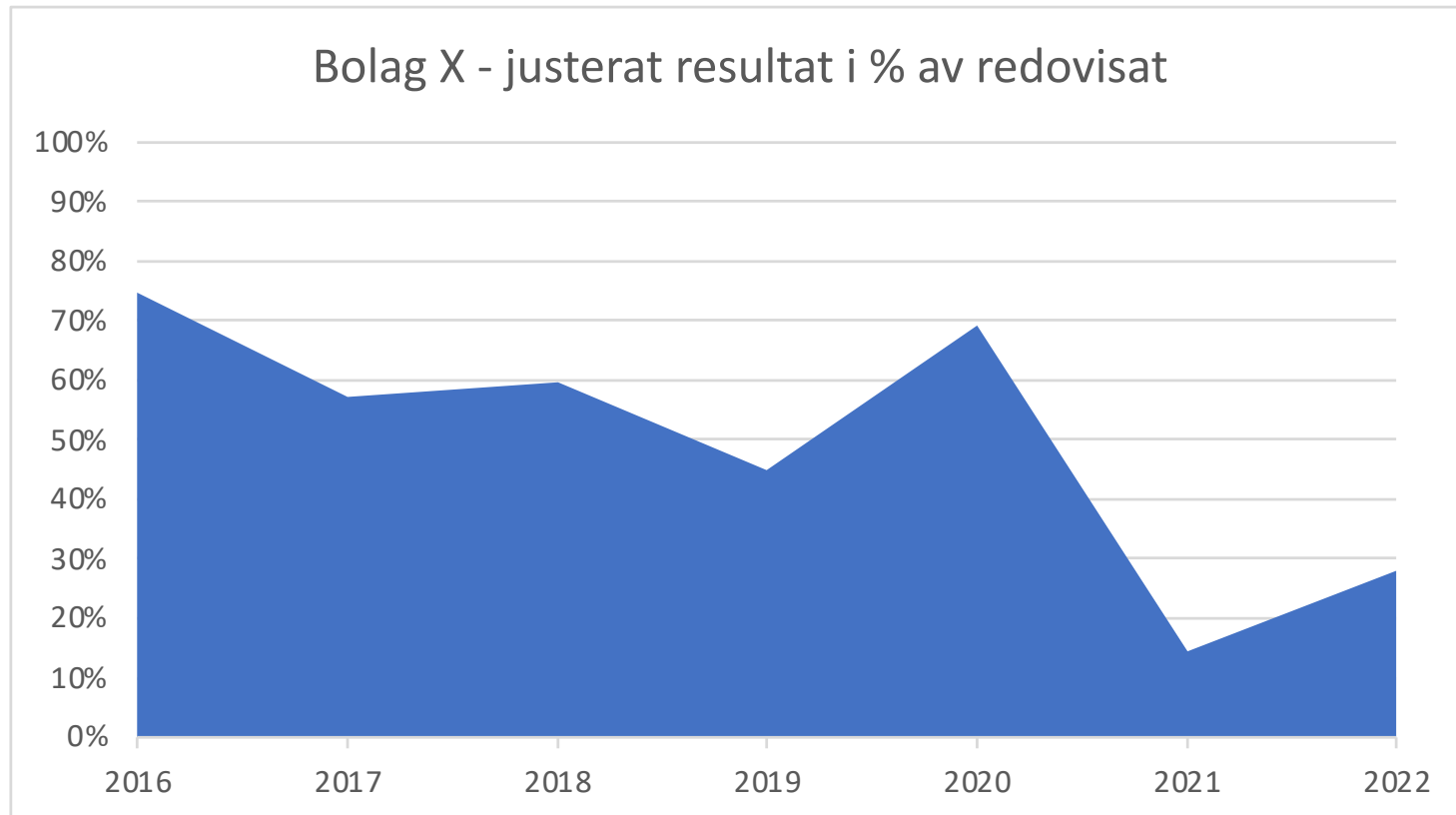
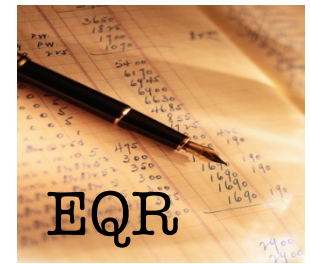
Jämförelsestörande poster

Jämförelsestörande poster regelmässigt större under fjärde kvartalet

ESMA – alternativa resultat/nyckeltal

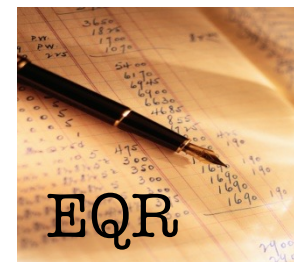
Bolag X – justerat resultat % redovisat

Vad styr börskursen? Justerat resultat eller IFRS-resultat?

IAS 1 – definition av rörelseresultat

Jämförelsestörande poster – egen rad

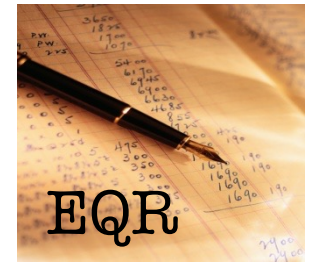
En egen rad hade varit att föredra:

Nettoomsättning	1000
Kostnad såld vara	-600
Bruttovinst	400
Försäljningskostnader	-200
Administration	- 50
<u>Jämförelsestörande poster</u>	<u>-100</u>
Rörelseresultat	50

...med krav på förklaring i direkt anslutning till resultaträkningen

IFRS 5 – avvecklade verksamheter

Vad betyder informationen?

- Borde endast få användas på **segment**. Då går det att följa redovisningen bakåt, vilket skulle underlätta prognoser.
- Ger en **överskattning av tillväxten** när bolag både köps och säljs kontinuerligt.
- Ger felaktig information vid **utdelning** av verksamhetsgrenar.
- Är det tänkt att användas på en verksamhet som läggs ner?

IFRS 5 – avvecklade verksamheter

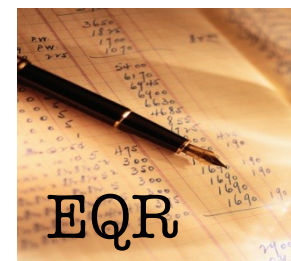
Bolag X: Utdelad verksamhet

Nettoomsättning	B1	16 664	15 373
Övriga rörelseintäkter	B2	1 603	1 724
Förändring av varulager		-159	-132
Värdeförändring biologiska tillgångar	D3	617	689
Råvaror och förnödenheter	B3	-5 951	-5 585
Personalkostnader	C1	-2 763	-2 536
Övriga rörelsekostnader	B3	-6 251	-6 258
Resultat från joint ventures och andelar i intresseföretag	F2	1	-6
Jämförelsestörande poster	B4	-113	116
EBITDA		3 648	3 385
Avskrivningar		-1 137	-1 114
Rörelseresultat		2 511	2 271
Finansiella intäkter	E7	29	40
Finansiella kostnader	E7	-122	-124
Resultat före skatt		2 418	2 187
Skatter	B5	-544	-417
Periodens resultat, kvarvarande verksamhet		1 874	1 770
Periodens resultat, avvecklad verksamhet	G1	140 281	4 242
Periodens resultat		142 155	6 012

IFRS 5 – avvecklade verksamheter

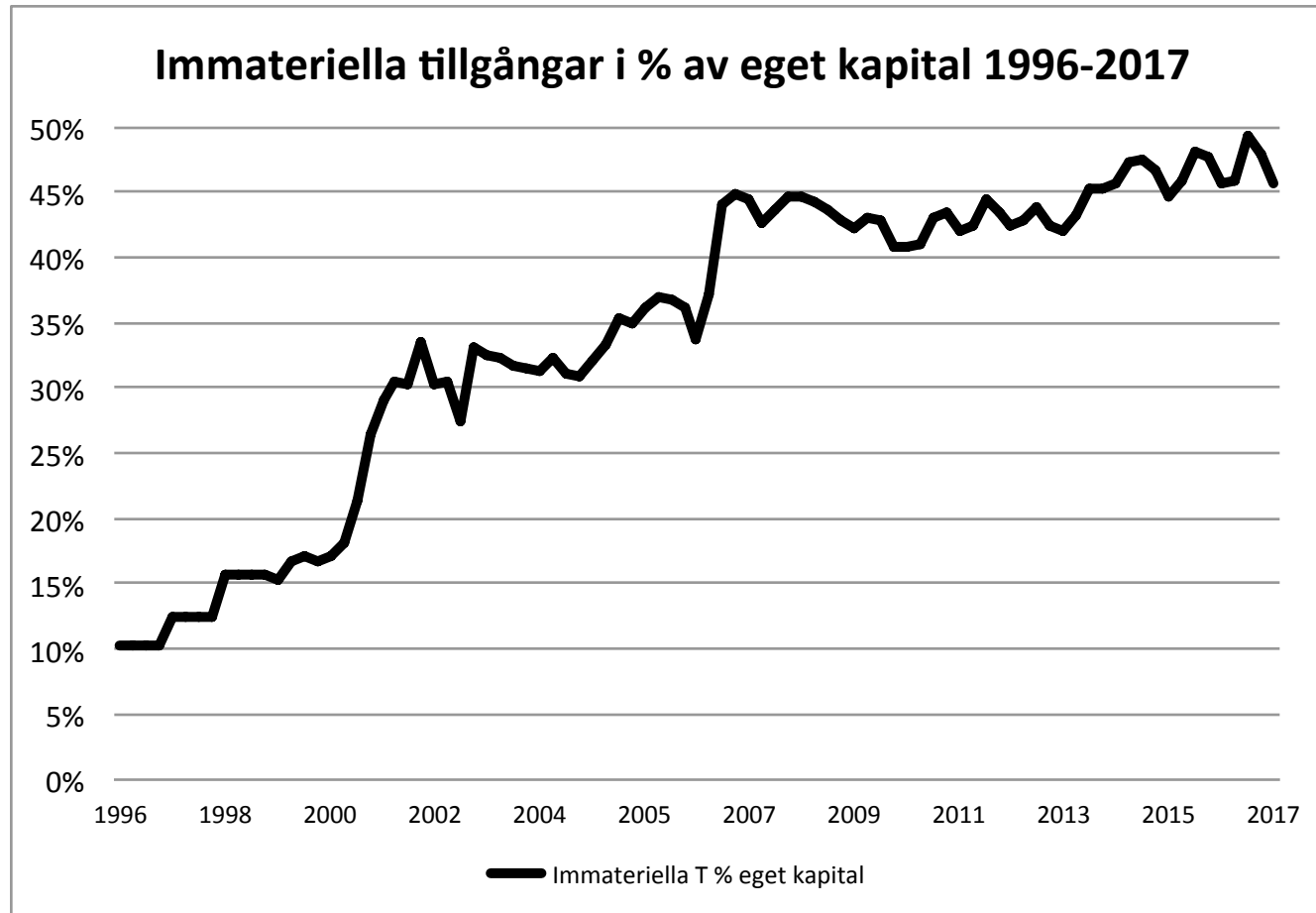
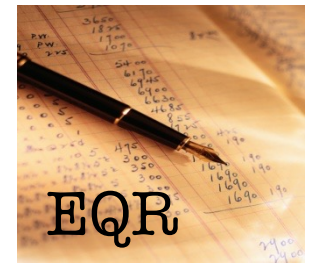
Bolag X: Nedlagd verksamhet

Nettoomsättning	1	796,3	767,7
Kostnad för sålda varor		-542,3	-511,2
BRUTTORESULTAT		254,0	256,5
Försäljningskostnader		-109,0	-101,7
Administrationskostnader	7	-70,6	-78,8
Forsknings- och utvecklingskostnader		-12,2	-11,9
Resultat från andelar i intresseföretag	15	-	3,1
Övriga rörelseintäkter	9	14,2	5,3
Övriga rörelsekostnader	9	-2,2	-6,1
RÖRELSERESULTAT	1,2,3,4,5,6,7,9,10	74,2	66,4
Finansnetto			
Finansiella intäkter	11	8,7	5,6
Finansiella kostnader	11	-9,3	-16,0
RESULTAT FÖRE SKATT		73,6	56,0
Inkomstskatt	12	-12,2	-9,1
ÅRETS RESULTAT, KVARVARANDE VERKSAMHET		61,4	46,9
Årets resultat från avvecklad verksamhet		-17,2	-45,2
ÅRETS RESULTAT, TOTAL VERKSAMHET		44,2	1,7

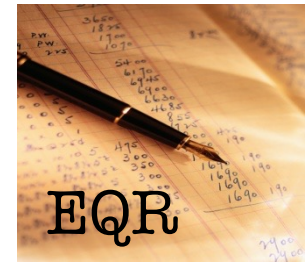
IFRS 3 – goodwill, övriga immateriella

Goodwill stiger kontinuerligt

IFRS 3 – goodwill, övriga immateriella

Nedskrivningstest

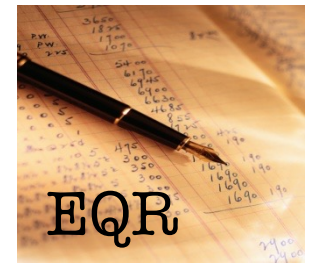
Värdefull information

- Information om avkastningskrav (kring 7-8%), samt information om evig tillväxt efter fem år (2%, +/-0,5%)
- Önskvärt: Vilken vinsttillväxt har prognostiserats de kommande fem åren?
- ...alternativt: Vilken omsättningstillväxt?
- ...alternativt: Vilken rörelsemarginal innebär prognosen år 5?

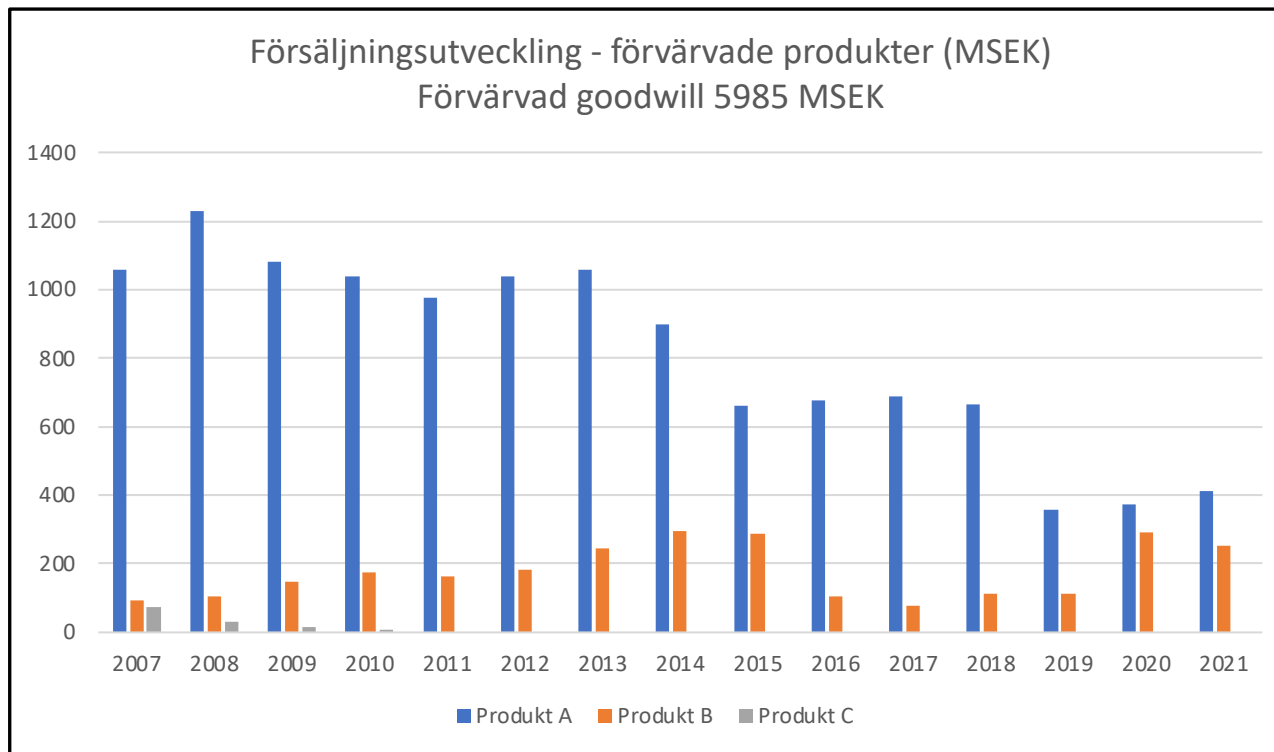
Problem

- Stora CGU:er och "ensegmentsbolag" ger stora möjligheter att gömma nedskrivningsbehov.

IFRS 3 – goodwill, övriga immateriella Nedskrivningstest - ensegmentsbolag

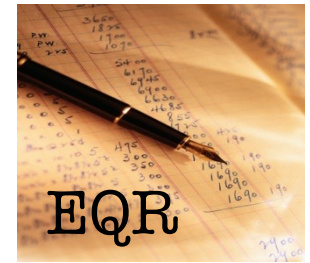
”Ensegmentsbolag” – håller goodwillposten värdet?

Börsvärdet är större än bokfört eget kapital = ingen nedskrivning

IFRS 3 – goodwill, övriga immateriella

Vad gör analytikerna?

Analytikertestet

Kvartalen närmast efter ett större förvärv ställs regelmässigt två frågor:

”Ändrar förvärvet målet för koncernens rörelsemarginal?”

”Vilken rörelsemarginal räknar ni med det kommande kvartalet?”

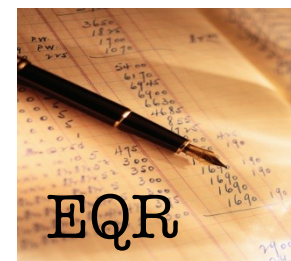
...och sedan kommer ett nytt förvärv, med nya frågor...

...och ett nytt förvärv, med nya frågor...

...och sedan en ny VD, som skriver ner ...

IFRS 3 – goodwill, övriga immateriella

Förvärv av minoritetsintresse

MSEK	Aktie- kapital	TEB:1 Reserver	Balanserad vinst	Eget kapital hänförligt till moderbolagets aktieägare	Innehav utan bestämmande inflytande	Totalt eget kapital
2021 års värde vid periodens början	2 350	581	51 421	54 352	8 990	63 342
RR Periodens resultat			8 620	8 620	1 190	9 810
Övrigt totalresultat för perioden						
Poster som inte kan omföras till resultaträkningen						
Aktuariella vinster och förluster avseende förmånsbestämda pensionsplaner ¹⁾			-148	-148		-148
Verkligt värde över övrigt totalresultat		0		0		0
TEB:2 Inkomstskatt hänförlig till komponenter i övrigt totalresultat		0	-13	-13		-13
Övrigt totalresultat som inte kan omföras till resultaträkningen		0	-161	-161	-	-161
Poster som har omförts eller kan omföras till resultaträkningen						
Kassaflödessäkningar:						
Resultat från omvärdering av derivat redovisat i eget kapital		4 142		4 142		4 142
Överfört till resultaträkningen för perioden		-1 363		-1 363		-1 363
Förvärvade kassaflödessäkningar		11	-11	-		-
Omräkningsdifferens på utländsk verksamhet		4 592		4 592	888	5 480
Resultat från säkring av nettoinvestering i utländsk verksamhet		-1 012		-1 012		-1 012
Övrigt totalresultat från intresseföretag			15	15		15
TEB:2 Inkomstskatt hänförlig till komponenter i övrigt totalresultat		-536	-3	-539		-539
Övrigt totalresultat som har omförts eller kan omföras till resultaträkningen		5 834	1	5 835	888	6 723
Övrigt totalresultat för perioden, netto efter skatt		5 834	-160	5 674	888	6 562
TR Summa totalresultat för perioden		5 834	8 460	14 294	2 078	16 372
Riktad nyemission till innehav utan bestämmande inflytande			13	13	12	25
Förvärv av innehav utan bestämmande inflytande			-4 042	-4 042	-1 919	-5 961
Överfört till anskaffningsvärde på säkrade investeringar		1		1		1
Omvärderingseffekt vid förvärv av innehav utan bestämmande inflytande			-3	-3		-3
KF OKF Utdelning, 6,75 SEK per aktie ²⁾			-4 741	-4 741	-528	-5 269
BR Värde vid periodens slut	2 350	6 416	51 108	59 874	8 633	68 507

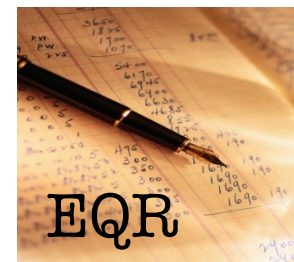
IFRS 3 – goodwill, övriga immateriella

Förvärv av minoritetsintresse

	Minoritet 40%	Minoritet 0%	Goodwill	Full goodwill	Minoritet
	År 1				
<i>Förvärvsandel</i>	60%				
Förvärv	60,0				
Eget kapital 30 mkr	-18,0				
Goodwill	42,0				
Tillkommande goodwill					
Skrivs ned mot EK					
	Minoritet 40%	Minoritet 0%	Goodwill	Full goodwill	Minoritet
	År 1	År 2			
<i>Förvärvsandel</i>	60%	40%			
Förvärv	60,0	100,0			
Eget kapital 30 mkr	-18,0	-12,0			
Goodwill	42,0	88,0	130,0		
Tillkommande goodwill					
Skrivs ned mot EK			-88,0		
	Minoritet 40%	Minoritet 0%	Goodwill	Full goodwill	Minoritet
	År 1	År 2		År 1	
<i>Förvärvsandel</i>	60%	40%		100%	
Förvärv	60,0	100,0		100,0	
Eget kapital 30 mkr	-18,0	-12,0		-30,0	
Goodwill	42,0	88,0	130,0	70,0	28,0
Tillkommande goodwill					60,0
Skrivs ned mot EK			-88,0		-60,0

IFRS 3 – goodwill, övriga immateriella Tilläggsköpeskillningar i Bolag X

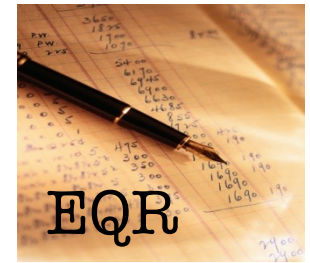
**Återlagda tilläggsköpeskillningar under 8 år i Bolag X
= genomsnittligt 11% av rörelseresultatet**

År (Mkr)	Rörelse- resultat	Redovisat i RR	% av rörelseres	Avsättning i BR	Immat tillgångar
2015	4114	432	11%	6899	35318
2016	4902	1198	24%	6411	41603
2017	3677	517	14%	5457	42913
2018	3387	608	18%	5106	39136
2019	2924	585	20%	4139	40654
2020	5162	272	5%	3323	42677
2021	1056	61	6%	2865	66590
2022	3757	61	2%	2865	66590
Totalt	19963	2104	11%		

Borde inte immateriella tillgångar från förvärv också skrivas ner när tilläggsköpeskillningarna uteblir?

IFRS 16 – leasing, långsiktiga hyror

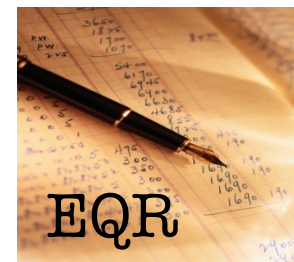
Effekten på kassaflödet

- I kassaflödesanalysen presenteras enligt IFRS 16 hyresutgiften på två ställen:
 - a) i finansnettot (den del som avser diskonteringseffekten)
 - b) ...och som finansiering (amortering av lån)
- I balansräkningen ökar tillgångarna och de räntebärande skulderna när bolaget ingår ett hyresavtal.
- När hyrestillgångarna skall prognostiseras måste "investeringsutgiften" tas fram med hjälp av historiska balansdata, inte med hjälp av kassaflödesanalysen
- Slutsats: Risk att resursförbrukningen för att nå en viss tillväxt underskattas, eftersom få beaktar avsnittet "finansiering" vid kassaflödesprognoser.

IAS 28 – Intressebolag

Analysproblem

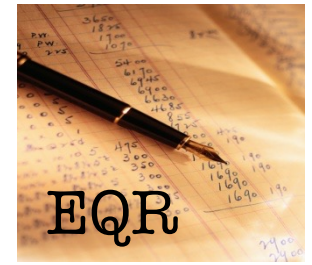
Förlustbringande intressebolag

- I förlustbringande intressebolag reduceras successivt tillgångsposten till noll, varefter någon resultatandel inte behöver redovisas i resultatet.
- Om intressebolaget i stället finansieras med lån från ägarna skall lånet ha samma status som eget kapital = resultatandel skall visas. Beaktas detta?

Börsnoterade intressebolag

- Aktier i börsnoterade intressebolag skall redovisas som intressebolag om röstandelen är minst 20 procent.
- Marknadsvärdering (IFRS 9/13) hade varit mer användbart, eftersom placerare regelmässigt marknadsvärderar en börsnoterad aktiepost i samband med en värdering.
- Slutsats: Marknadsnotering och IFRS 9/13 borde vara överordnat IAS 28 och intressebolagsredovisning.

HJÄLPER ELLER STJÄLPER IFRS ANALYTIKERNS ARBETE?

Redovisningsregler i all ära, men...

...ingenting är viktigare än en informativ kvartalsrapport